

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZOLNOK-DOBOKA VÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnapon.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:	Hirdetési díjak:	ELŐFIZETÉSI ÁRAK.
Szécsenyi-utca, (csizmadiaszin alatt.)	egy 30 négyzetű om. tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr.	Helyben és vidékre egész évre 6 frt, — fél évre 3 frt. — évnegyedre 1 frt 50 kr.
Névtelenül beküldött és bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.	Nyilttéri cikkek garmondsora után 30 kr. fizetendő. Hivatalos óra: d. e. 8—11-ig, d. u. 3—5-ig.	Községeknek egész évre előfizetve 5 frt.

Regálé és iskola-ügy.

A regálé-megváltás folyamatából kiderült egy fontos körülmény, mely kivált a felekezeti iskolákra némi világot vet.

Ismeretes dolog, hogy az erdélyi vármegyékben némely volt urbéres közönség korcsmárlási jogát az egyháznak és iskoláknak adományozta, hogy az által az egyházi és iskolai célokat elősegítse. Ezen dicséretre méltó buzgalmat a fensőbb hatóságok készséggel elismerték s az erdélyi volt főkor-mányszék 1866. évi augusztus hó 10-ikén kelt 10,815. számú intézkedésével az adományozást jóvá is hagyta.

Az idők folyamán azonban a szent eklézsiák a jövedelmeket vagy egészen, vagy nagyobb részben saját hasznukra fordították s így a jóváhagyási rendeletben kitüntetett iskolai célokra vagy semmi, vagy igen kevés jutott.

Megtörtént az is, hogy az egyházak ilyen jövedelmüket elhallgatták s így, mint járadék-adó alá tartozó jövedelem, a megadóztatást szépen kikerülte.

Még eddig nem volna semmi baj, legfeljebb az, hogy az állam éveken keresztül meg volt fosztva egy olyan jövedelmétől, mely adó címén törvényesen megilleti.

De mindennek szokott egyszer ütni a végórája, így ütött a különböző színezetű korcsmárlatoknak is és a megváltási törvény abéczéje gyanánt felállított azon tétel, hogy: a ki az 1882-től 1886-ig terjedő időszakban regálé-jövedelme után semmi adót sem fizetett, annak igénye kártalanításra nem lehet.

Most aztán előállottak az egyházak és kezüket mellükre téve, kijelentették, hogy ők mind iskolai célra használták fel a re-

gálé-jövedelmet s így az a jövedelem, mint közoktatási célokra szolgáló tőke, a törvény értelmében adómentes volt, tehát nem is kellett megadóztatás céljából bevallani.

Az egyház kezdett a gyengén dédelgett iskola melegéhez huzódni, követelte a kártalanítást, mert a jövedelmet kultur-célokra fordította. Felebbezett az egyház az elutasító határozatok ellen s most — mint halljuk — a pénzügyminiszterium intézkedni akar, hogy az egyházak az őket megillető kártalanítást kapják is meg, mert járadék-jövedelmök az említett években adómentes volt.

Az intézkedés nagyon üdvös, de figyelmébe kívánjuk ajánlani a magas kormány-nak, hogy mielőtt ezt a kedvezményt megadná, tekintsen jól körül és csak azokat részesítse benne, a melyek ki tudják mutatni, hogy a jövedelmet tényleg közoktatási célokra használták fel.

Ha tehát a kártalanítás megadni szándékolatik, az csak olyan egyháznaknak adás-sék meg, melyek a jövedelmet iskolai célokra használták s kellő garanciát nyújtanak arra nézve, hogy azt jövőre is arra fogják használni; ellenkező esetben ne adás-sék kártalanítás, hanem maradjon az az összeg az állam tulajdona, mely úgy is tetemes vagyont áldoz iskolai célokra. Tertium non datur!

Színház.

Oly idegen lett a színházi rovat e lapok keretében, hogy szintugy jól esik megragadni az alkalmat e rovat alá tartozó egyet-mást csöndes pipaszó mellett megbeszélgetni.

A régi műkedvelő társaság, mely az állandó színház alapját megveté, egy álomkép gyanánt tűnt el; sikerei azonban fennmaradtak, eszméje közöttünk él, s bár kevesen vannak a régi gár-

dából, mindazonáltal a legujabb nemzedék is fogékony az eszme iránt s már több alkalommal bizonyította, hogy — ha a részvét karjait kinyújtja — csoportosul a vén gárdisták körül s a lelkesedés szent tüzével sikra száll az élet színpadán.

Ilyen alkalom volt a mostani is, midőn egy veterán műkedvelő, János Gábornak sírkövet akar emelni az a hálás apró nemzedék, mely tőle lelkesülni tanult.

Alig terjedt el az eszme, mintegy varázs-ütésre csoportosultak a műkedvelők s rövid, alig egy héti előkészület után előadták f. hó 23-ikán a „Csikós”-t.

Az előadást Hartmann Sarolta k. a. szavalata előzte meg, ki Ábrányinak „Keresem az istent” című költeményét szavalta el a nála ismeretes művésziességgel, s midőn a szép költemény utolsó szavai is elhangzottak, a közönség tapsot zudított utánuk s a kisasszonyt lámpák elé hívta.

Ezekután kezdetét vette a színielőadás.

Karvassinét Bálki k. a. adta; szerepkörébe ügyesen beletalálta magát. Asztolfot Fegyverneki ur, Benczét Gyöngyösi ur játszotta meg; Gyöngyösi azóta, hogy először lépett fel Deésen, sokat haladott s az intrikus szerep nem is állott rosszul neki. Kis Bálintot Losonczy ur adta; uri embernek nehezen szokott sikerülni a jobbágytempó, mindazonáltal leküzdve a nehézségeket, szerepköre határai közt mindvégig megmaradt.

Egy kalap alatt említem meg a régi gárdából Kászonyi, Boér, Rónay urakat, kik a Csikós, Szárnyai és az inas szerepében ugy megállották helyüket, mint viharban a tölgy, tűzben az érc. A kártyaasztal két mellékalakja a jegyző és a rektor szerepében Székely Sándor és Csekme ur lépett fel, utóbbi valahányszor a nép közé vegyült, tréfás mozdulataival a közönséget mindig derűltésgben tartotta; az igaz, hogy furcsa ködmönbe is bujt a cizlinderes rektor uram.

Rózsi nehéz szerepével Eisenlohr k. a. bir

A „Szolnok-Doboka” tárczája.

Az ujkori Salamon.

(Adomaszerű történet.)

Az apahidai vasutállomáson harmadszor is megszólalt az ércnyelvű harang, a vonat Deés-Besztercze felé kész, a vonatvezető kürtje élesen hangzik a szabad pályaudvaron: „Mehett!”

A döcögősen megindult vonat egyik harmadosztályú kupéjában négy, korra nézve feltűnően különböző utas foglalt helyet. A zóna daczára kívülők senki sem ült a kupében s így bátran hódolhattak ama kedvtelésnek, melyet az orvosok maradi része élvezetnek, a modern kor kártékony szenvedélynek tart.

Az utasok egyike egy pelyhes állu csinos ifju, hosszú, vékony ujjai közt cigarettát csavar; a második egy pörge bajuszu, kiborotvált állu, gyenge trabukó-szivarra gyújt; a harmadik, ki egész körszakálu, piros arcú fiatal ember, hosszú virginiát szorit foghegyre; végre a negyedik a legérdekesebb utas, egy jó husban levő, mondhatni poczakos uri ember — disznókereskedőnek látszik, de csak „fában” dolgozik — egy gyönyörű szép, valódi tajték, ezüst-kupakos, öblös pipából és a finom csetneki dohányból nagy füstkarikákat ereget.

A pipa tulajdonosa az utasok ősi szokása szerint csakhamar beszédbe bocsátkosik az ifjak-

kal, kik más multság hiányában szívesen ragadják meg az alkalmat a társalgásra.

— Ha szabad kérdeznem hová utaznak az urak?

— In corpore szabad Deés városába, szólt a körszakálu.

— Odaválok az urak? füzte tovább a beszéd fonálát a testes ur.

— Oda is, nem is, felelte Mike, a pelyhes állu.

— A megyeházába megyünk.

— Fogolynak?

— A főispán ur ő méltóságának kegyessége folytán — kiadónak.

— Azon édes reményben, hogy rajtunk ki nem adnak.

— Szép város Deés?

— Halad. Van sok impozáns épülete, köztük legszebb a megyeháza.

— Mecsetszerű temploma.

— Élénk és olcsó piacza.

— Csakhogy utcái hegy le, hegy fel visznek.

— Van diszes csarnoka, hol a színművészet műzsája két hónapra tanyát üthet.

— S milyen társadalmi élete?

— Az lanyha jelenben, lévén a társas-osztályok közt nem kis feszélyezés.

— Hanem van egy hű organuma, mely vért önt a tespedő tagokba, mely hiven visszatükrözi a megye érdekeit, ébren tartja a társadalmat, a helyi viszonyokhoz mértén kiválóanszerkesztett lap.

Egymás szájából kapkodták ki a szavakat.

és minden mondatukat meleg hév jellemezte. A pörge bajuszu és körszakálu tullicizálták egymást a dicséretben. Hiába, a szülőhelyét minden ember rajongó szavakkal írja le. Még a sokat utazott férfinak is, ha barangolása után visszatér oda, hol bölcsőjét ringatták, ugy tűnik fel, mintha egy impozáns székesegyházból egy kis kápolnába tévedt volna. A hívő az alacsony falak alatt is oly áhitattal tud fohászzkodni, mint a nagy góth-ives boltozat között. Az egyszerű lelkész imája ép ugy meghatja, mint a püspök celebrálása.

Ezután az adomák mondására került a sor; a régi, felmelegített és uj bőrbe öltöztetett viczcek annyira sziporkáztak, hogy isteni csoda volt, hogy a kupé lángba nem borult azoktól.

— Tudod e pajtás, hogy fogják a szamarat? kérdé a körszakálu fiatal ember a pelyhes állutól.

— Nem én.

— Önök sem tudják? fordult a többiekhez.

— Nem tudhat az ember mindent.

— Megmondanám, de miután egy kissé csiklandós, félek, hogy megneheztelnek az urak.

— Dehogy! volt a chorus válasza.

— Ha senki, de Kicssei előre tudom haragudni fog.

— Én? Korántsem, válaszolt Kicssei, a pörge bajuszu.

— Komolyan?

— Ha mondom.

— Adj kezet reá.

— Tessék, felelte Kicssei és nevetve oda-

nyújtotta jobbját.

kozott meg, a volt műkedvelő-társaság egyik leg-
érdemesebb tagja, ki talán egyedüli mai napság,
a kit népszínművekben fel lehet léptetni; játéka
egyszerű, könnyed, hangja lágy, kellemes csen-
gésű, s az a gyakorlottság, mellyel szerepét meg-
játszotta, méltán megérdemelte a közönség sűrű
tapsait, melyek nemcsak játékát, de dalait is ki-
sérték.

A legnehezebb feladatra, Andris szerepét
eljátszodni Németh Albert ur vállalkozott; eleinte
meglátszott rajta a lámpa-láz, később — oda se
neki a dolognak — szerepkörébe beletalálta ma-
gát; szerencsés organuma, melynél fogva minden
szava érthető, — s csinos bariton hangja mind-
végig érdeklődés tárgyát képezte.

A három részeg asszony szerepére Csoma-
fái Klára k. a., Gerstmanné és Vajdáné urnők
vállalkoztak, s a mire mások nehezen vállalkoz-
tak volna, azt a feladatot ők ügyesen megoldot-
ták, minek legjobb bizonyítéka az, hogy a közön-
ség az egész jelenet alatt a nevetés ingere alatt
állott és zajosan megtapsolta őket.

A vasvillások és parasztlégyeket Eckert,
Székely, Bálintfi és Duzsárdi urak adták, s mint
ügyes alakok hatása az összdarabra befolyással
volt. Csomafái Margit és Nagy Juliska k. a. a
gazdasszony és Erzsók szerepét játszották, mind-
kettő hasznavehető tagja lesz a műkedvelők tár-
saságának s kivált az előbbi csinos hanganyagá-
val énekes szerepekre is alkalmas leendő. A por-
leányok koszorujában ott voltak: Hartmann, Fa-
zakas a Csomafái és Maksai kisasszonyok; mint
csinos mellékalakok a kar-dalokra is jóknak bi-
zonyultak. A cigány művészeket Placintár és
Pál urak adták, úgy látszik, hogy értik mikor a
hedegű besil. Nagy Károly ur bizonyísten jól
játszott.

A színlapról tévedésből kimaradt Maksai ur
neve, pedig — mint jó közkatona — ő is közre-
működött a dolog érdekében, s kérdés, valjon
sokszor nincs-e nagyobb szükség közkatonákra,
mint generálisokra? De neve nem azért maradt
ki, mintha ő nem volna épen olyan ur, mint a
többi, hanem azért, mert a szegény rendező azt
se tudta, hogy hol áll a feje, s hogy az előadás
teljes sikert aratott, az nagyrészen a rendező:
Kászonyi ur érdeme.

A közönség teljes meglepődéssel távozott
s a kasszában 95 frt tiszta jövedelem maradt. Az
uri körökből sokan nem voltak színházban, pedig
azt mondják, hogy a boldogult Jánosit készség-
gel szerették előrántani, ha rendezőre vagy
tanácsadóra volt szükség.

A vidéki színezet ma válságosabb időket
él, mint talán valaha, azért jó lenne ezeket a
műkedvelő urak és hölgyeket összetartani, hogy
a színügyet gyámolítsák, mert míg egyfelől kul-
tur-célokat segítenek elő, másfelől a fiatal em-

berek és hölgyikék sok ügyességet tanulnak a
színpadon, melyet elsajátítani az élet mostoha
színpadán nem mindig sikerül. V.

LEVELEZÉS.

A baczai ref. iskola felszentelése.

Erdélyi ev. ref. egyházkerületünkben leg-
nagyobb részint az önfentartás nehéz küzdelmei
között élő egyes egyházközseinké egyszersmind
az a szép, de felette terhes feladat, hogy magyar
nemzetiségünket fenntartsák, erősítsék, szilárdit-
sák és e ténnyől következtetve valahányszor ref.
egyházközseinkben egy templom vagy iskola
épül fel, az egyszersmind nemcsak egyházkerüle-
tünk, egyházközseink drága tulajdona, hanem
nemzetiségünknek mindmegannyi védőbástyái. Vala-
hányszor szétszórt, beolvadt hiveink között egy
körlelkésség alakul, annak lelkesze nem csupán
evangeliumi hitünknek hitbuzgó apostola, hanem
egyszersmind ama vidéken nemzetiségünk fenntartásának oszlopa, a ki elzúllott nemzetiségünknek megfizethetetlen szolgálatokat teszen. És — hála a gondviselésnek úgy fenn, mint alant — az idők intő jeleit megértették egyházi életünk vezérferfiái, mert az újabb időkben nagyon gyakran értesülünk egyházkerületünkben új templomok építéséről, új iskolák előállításáról.

Egy ily szentelési örömnép folyt le a
széki egyházmegye szamosvölgyi részében, midőn
a baczai ev. ref. egyházközség tartotta iskolájá-
nak felszentelési örömnepét f. hó 16-án.

A baczai ref. egyházközség ezzel tanubizony-
ságát adta életrevalóságának, mert egyházközse-
günk azok közé tartozik, melynek pártfogója soha
sem volt, fekvőségi jövedelemforrásai nincsenek,
maga a gyülekezet szegény munkásemberekből áll
s az evangeliumi élő hit mai életviszonyaink
között igazi csodát mivelt, midőn jól berendezett
iskoláját ugyszólván a semmiből, a tagok közvet-
len munkájával, áldozatkészségével felemelé. És
e nap iskolánk felszentelésének örömnapja, mint
a még két évtized előtt megvalósíthatatlannak
látszó terv és óhajítás sikerének diadal-napja vala.

S midőn a harangok megkondultak, töme-
gesen tódult a nép a templomba, hol minden hely
már előre annyira el volt foglalva, miszerint a
szomszéd községekből, sőt Deés városából kocsi-
kon berobogott intelligencia s az ünnepélyre fel-
gyűlt vidéki papság csakis a templom piaczára
bevitt székeken talált magának ülőhelyet. Az ün-
nepély kiváló sikeres lefolyását már mintegy előre
sejteni engedte a gyönyörű ének, melyben a nagy
közönség egészen részt vett. Az ének végsorai
alatt szószerre állott Gyárfás Albert egyházmegyei
aljegyző, bethleni lelkész társunk elkezdvén
az alkalmi előimát, melynek magasztos kifejezései

s a rajta végigvonult felemelő buzgóság úgy ra-
gadott mindnyájunkat magával, mint nagy, méltó-
ságteljes folyó a hullámokat és vitt a hálaadás
hangjain a nagy Istenhez, a Mindenhatóhoz, a ki
minket teremtett, a ki az övét nem hagyja el
Ima végeztével — melynek hatása alatt ekkor
már a szemek könnyekben csillámlottak — szó-
székbe állott Z. Kiss Sándor rettegi lelkész tár-
sunk. Rokonszenves előadásával, mély értelem-
mel kidolgozott beszédében ritka hatással adta
elő, hogy egy község miként szenteli iskoláját
egyszersmind Isten házává. Beszéde a szó leg-
szorosabb értelmében vett tanítás vala az egész
közönségre nézve.

Az Istentisztelet a templomban véget érven,
a templomi közönség — élén a lelkész karral —
az új iskolához vonult. Itt — mivel a közönség
alig egy tizedrésze férhetett be a feldiszipított tan-
terembe, úgy, hogy nemcsak a tornácok, nem-
csak az iskola udvara, de még az utca is zsu-
folásig tele vala — hogy a felszentelési ima s az
itt tartandó beszéd a lehetőségig mindenki által
hallható legyen, a tanterem ajtóit, ablakait kinyit-
tatták s a szentelési ünnepély megkezdődött a
„Hymnus“ énekkel, melynek — miután az iskolai
gyermekkar két első versszakát a legszabatosabb
összhanggal előadta — emelvénre lépett Simon
Zsigmond egyházmegyei tanügyi előadó lelkész-
társunk és tartá az egyház helyi viszonyait fel-
ölölő, szebbnél-szebb hasonlatokban gazdag fel-
szentelő imáját és a megáldást.

Ennek és az iskolai gyermekkarnak egy
megindító alkalmi éneke végeztével, alólírt hely-
beli lelkész felolvasta a baczai ref. iskola törté-
netét az első alakulástól kezdve; a jelenlegi új
iskola építkezésének mozzanatait, az építkezés
céljaira befolyt szép adományokat, névszerint
kitüntette az egyes egyháztagok munkaségélyét,
ennek összes pénzbeli értékét. Végül bemutatta
az egészen új felszerelést: a csinos, igen szép,
tartós, ujdonat-új taneszközöket, melyeket az is-
kola a megyei közművelődési egylet által e célra
megszavazott 120 frt segélyösszeggel szerzett meg.

Ezután Gyárfás Albert bethleni lelkész az
egyháztagok sűrű tömegébe lépven, tartott egye-
nesen a baczai egyháztagokhoz egy hatásos be-
szédet, kik — miután a szónokkal rendre kezét
szorítottak — a szünni nem akaró lelkes éljenzé-
sek után megható, lelkesítő ünnepélyünket be-
fejezte az iskolai gyermek-kar bezáró éneke, mely
után a társaság a lelkész lakban barátságos ebédre
gyűlt egybe, mely az ünnepély hatása által el-
készített emelkedett hangulatnak mintegy tovább-
folytatása volt. Ősi szokás szerint elkezdődtek a
pohárköszöntések. Éltették szeretve tisztelt fő-
pásztorunkat, esperesünket. Ezekután Dadai Ist-
ván deési polg. iskolai tanár emelt szót s egy-
felől ünnepélyesen kijelenté, hogy míg Isten él-

— Nézzék az urak: így fogják!

Lőn erre nevetés, de nagy. Legjobban mu-
latott Szilkei Boldizsár, az öreg ur. A könyei is
kiperegtek a nagy nevetés miatt. De e közben
szerencsétlenség történt vele. Hiába, nevetés után
jön a sírás és viszont. A pipa kiesett a szájából
és nagyot koppanva terült el a kupé alján.

Mindnyáján utánna kaptak s a nagy kap-
kodásban becses fejüket alaposan összekoppantották.

A körszakálu hosszú keze csippte nyakon a
kedves jószágot. Félve, remegve emelte fel, mi-
közben mély részvétellel s igazi műértelemmel viz-
sgálta körül, ha nem törött-e csontja.

— Eltört? kérdé Szilkei érdekl.

— Szerencsére nem. Nincs semmi baja.

— Kár is lett volna érte! Gyönyörű jószág,
hizelkedett a pelyhes álu.

— Igazi műkincs! toldotta meg Vági a ki-
borotvált álu.

— Ha gazdag volnék rögtön megvenném a
párját, szólt nagyhangon Mike.

Tetszett a beszéd az öreg urnak. Szinte
nagylelkűvé tette a hizelgés.

— Ha még egy pipám volna, biz' odaad-
nám ajándékba, mondá az öreg ur.

— Jó lesz nekünk ez is, csapta rá Kicsei.

— Hát tessék. Odaajándékozom. De kié lesz
hármok közül? Hogy tudnak rajta megegyezni?

— Sorsot huzunk rá.

— Ah, az nagyon közönséges eljárás. Job-
bat mondok ennél, vágott közbe Vági.

— A jobb mindig vetélkedik a jóval. Halljuk!

— Önök mindnyájan vendégeim lesznek.

Csinoskás házam van Deésen a Szécsenyi-utca
szögletén; a pinczében akad még egy-két üveg
borocsa; harapni valóról is gondoskodik a fele-
ségem. Azután ott lesz a sógorom is, ki okos,
hivatalbeli ember, annak az ítélőszéke elé ter-
jesztjük e gordiusi ügyet és azé lesz a pipa, ki-
nek ő odaitéli.

Altalános helyesléssel találkozott az okos
indítvány. Ez országházunkban még nem történt.
Nem azért, mert okos indítvány nem tétetett, de a
pártok színvegyülése miatt. Sok a véleményés eltér-
ők a nézetek. Hja, brazíliai szelleműek vagyunk.

Az öt tagból álló társaság Deés pályaházá-
ból a Angol-vendéglő bárkájában vitette be ma-
gát a városba és saját alkalmatosságukon bár, de
vig kedélylyel, az öröklé sáros Szécsenyi-utczába
gyalogoltak.

A menyecske igazi magyar vendégszeretet-
tel fogadta váratlan vendégeit és ellátta minden
szép és jóval. Ugoosa, az okos sógor, csak este
felé jött, mert a Kiss-féle kávéházban „kenyér-
ülésezett“ (brodziecer).

Mikor a kompánia jól bevacsorázott, a kva-
terkázás kellő közepébe előkerült a pipaügy is.

A bírónak választott sógor nagy méltóság-
gal elfoglalta helyét az asztalfőn, a pipát pedig
szépen maga elé helyezte.

Igazán szép jószág volt. Valódi műdarab.
Karsu nyaku, arányos termetű pipakészség, szép
barna-sárgára nagy gonddal kiszíva. Erdemes
volt érte versenyezni.

Nagy hévvel terjesztette is elő a három
pályázó minden érvét, melyel az ajándékhoz való
nagyobb jussát bizonyíthatta.

A bíró végig hallgatta őket türelmesen. Az-
után egészen nyugodtan feltette a kérdéseket.

— Hová való ön Mike ur?

— Én czeglédi gyerek vagyok! felelte a
kérdezett büszkén.

— S ön? szólt Kicseihez fordulva.

— Én debreczeni fiu vagyok, válaszolta ez
önérzettel.

— Hát te öcsém? kérdé végre Vágítól.

— Én deési ember vagyok, mondá a házi-
gazda önérzettel.

— Önök azért vannak itt, hogy én dönt-
sem el kié legyen a pipa?

— Azért, feleltek az ifjak egyetértőleg.

— S zugolódás nélkül belenyugszanak ha-
tározatomba?

— Feltétlenül!

— A pipa tehát csak egygyé lesz.

— Helyes. De kié?

— Azt is megmondom. Miután a gyerek-
nek dada, a fiunak nádparipa való, én,
tisztá lelkiismerettel, csak az embernek íté-
hetem a pipát, mert az joggal csupán embert
illet.

Az ókori Salamon egyenes nyomdokát kö-
vette az ujkori. A deési ember elnyerte a pál-
mát, azaz a pipát és remélem, hogy a jövőben
is a deési emberek lesznek a nyertesek!?

Miskolczy Henrik.

teti s deési lakos lesz, tiszta jóindulatából felajánl a baczai ref. iskolában tartandó évi zárvizsgákra minden iskolai évben a magyarnyelvben legtöbb előhaladást tanusított, jómagaviseletű leány és fiú növendéknek jutalmul külön 1—1 forintos tallért, mit ez évre azonnal ki is fizet; másfelől indítványba hozta, miszerint a társaság ez alkalomra válasszon egy elnököt és egy jegyzőt, s legyen kimondva, hogy ma poharat köszönteni senkinek ne legyen szabad, míg magának erre a leendő jegyzőnél jogot nem vált s szólhatai joga az elnök által elismerve nincs, szólhatai jogot magának a társaság akármelyik tagja válthat, ha előbb magát a jegyzőnél bejelenti és a baczai ref. iskola növendékei között ez évi zárvizsga alkalmával kiosztandó jutalom összehozása céljából befizet legalább 20 krt. Az indítványt a társaság éljenzések között elfogadván, elnökül megválasztott Kádár József deési polg. iskolai tanár, ki e megtiszteltetésért a fennirt célra azonnal kifizetett 2 frtot. Ezután következtek a bejelentések és a megváltási összeg szerint sorrendben megállapított legelméletesebb, legtalpraesettebb pohárköszöntések, melyeknek csakis az estszürkület vetett véget. A társaság eloszlása perczeiben jegyző a névsort felolvassván, a begyűlt pénz nyilvánosan megszámlaltatott és találtatott kerekében 7 frt.

Adjon Isten minél több ily megmozdult szíveket; adja Isten, hogy ezután is minél gyakrabban olvashassunk új templomok, iskolák felépítéséről s azoknak felszentelése alkalmával tartandó ily gyönyörű ünnepélyek lefolyásáról!

Osváth Gyula, baczai ref. lelkész.

Kivonat

a helyi „Rudolf“-közkórház 1889. évi betegedési kimutatásából.

A helyi „Rudolf“-közkórházban az 1889-ik évben ápolatott 869 beteg, ezek közül 567 férfi és 302 nő. Gyógyult 673, javult 55, gyógyulatlanul boesáttatott el 32, meghalt 39, vagyis 4.4%.

A betegforgalom legnagyobb volt november és december hónapban, legkisebb április és május hónapokban.

A kórháznak évről-évre szaporodó betegforgalmát — mely városunk emelkedésére is élénk fényt vet — leginkább bizonyítja azon körülmény, hogy míg tíz év előtt — 1879-ben — 450 beteg vétetett fel, addig az elmúlt 1889-ik évben e szám majdnem megkétszereződött.

A kórház sebész osztályán 105 esetben végezett műtét.

A betegek foglalkozásra nézve a társadalom legkülömbözőbb osztályához tartoztak, a tulnyomó kontingenst a napszámos és cselédosztályon kívül vasuti munkások szolgáltatták.

Illetőség szerint a legtöbb beteget Szolnok-Dobokamegyén kívül Beszterce-Naszód, Szatmár és Kolozs-megyék szolgáltatták; osztrák illetőségű beteg ápolatott 37, horvátországi 6 és külföldi 13.

Életkor szerint a betegek tulnyomó része (369) 20—30 év közötti volt.

Vallás tekintetében róm. kath. volt 152, ev. ref. 161, gör. kath. 456, unitárius 8, lutheránus 11, izraelita 81.

Családi állapot szerint: nők 138, férjes 79, nőtlen 388, hajadon 170, özvegy 58, törvényesen elvált személy 5, gyermek 31.

A kórház összes bevételei 18,680 frt 28½ krt, kiadásai pedig 18,014 frt 62 krt tettek ki.

A megye pénztárában letétként kezelt kórházi-alap 22,500 frt magyar papíráradék, 6500 frt 4%-os földtehermentesítési kötvény, 2582 frt 71 kr. készpénzből és 195 frt 25 kr. tartalék-alap czímen kezelt készpénzből áll.

A napi ápolási díj az 1889. év február 12-től az év végéig 71 kr. volt.

Az 1889. évi ápolási napok száma 22,338 volt s így egy betegre átlag 25.7 ápolási nap esett.

VEGYESEK.

— Magas vendég. Minden tekintetben magas vendége volt városunknak, ki rangban a legmagasabb a honvédségi főparancsnok után, testalkotásra nézve pedig — állítólag — az egész hadseregben a legmagasabb és legdaliásabb katona. Forinyák Gyula honvédségi adlatos, ki ilyen minőségben először téve meg szemle-utját az országban, f. hó 28-án Beszterczéről jövet városunkat is utba ejtő és az „Európa“-ban szállott meg, a hol tiszteletére az előirt diszörtség állítottatott fel. A délutáni órákban a honvédség felett szemlét tartott, zárgyakorlatokban szakasz és századdal, valamint csukló gyakorlatokban vizsgálta meg az itteni honvédeket, másnap a délelőtti órákban a laktanyát vizsgálta meg s a tapasztaltak fölött úgy a katonai rend és fegyelem, valamint a gyakorlatokban való előhaladásra nézve a zászlóalj derék parancsnoka Welle Sándor őrnagynak teljes megelégedését fejezte ki. A délutáni vonattal — szemleutját tovább folytatandó — innen Kolozsvárra utazott. — Ugyancsak a múlt héten járt itt szentbenedeki Orgonás Zsigmond őrnagy, ki Nagy-Enyedről a zászlóaljjal együtt Kolozsvárra helyeztetvén át, a féldandár parancsnokságot vette át s e minőségében töltött városunkban egy pár napot a honvédség megvizsgálása céljából. Ez alkalommal megjegyezni kívánjuk azt, hogy azon hírek, melyek az itteni honvédszászlóaljnak áthelyezésére nézve keringtek, valóságban alapultak. Biztos forrásból tudjuk, hogy az áthelyezési parancs már meg volt szerkesztve. Erre Gromon államtitkár által Simó Lajos országgyűlési képviselő figyelmessé tétetvén, br. Bornemisza Károly volt képviselővel jártak el az ügyben s terelték oda a dolgot, hogy a laktanya-ügyben újabb tárgyalások vétettek fel, melyeknél fogva az ügy teljes megoldást nyert. Hogy a honvédség itt maradt, tehát első sorban a Simó Lajos és jelenlegi főispánunk érdeme.

— **Értésítő meghívás.** A szolnok-dobokamegyei tanítótestület deési fiókköre e tanév III-ik rendes gyűlését április hó 9-ikén (szerdán) délelőtti 10 órakor kezdődőleg Deesen, a polgári fiúiskola helyiségében tartja meg, melyre a kör tagjait és a tanügy barátait tisztelettel meghívom. A gyűlés tárgysorozata e lap jövő számában fog közzétettni. — Deés, 1890. március hó 28-án. — Buda i Elek, fiókköri elnök.

— **Színház.** A műkedvelők által f. hó 23-án előadott szindarab 95 frt tiszta jövedelmet hozott János i Gábor sírköve alapjára; ez alkalommal br. Bornemisza Károly főispán ömlga 5 frtot, Róth Pál és neje 2 frtot, Tüzes Karácson és neje 2 frtot, Fejérvári Géza és Csizér Akos 1—1 forintot fizettek felül, mely szíves áldozatkészségért a rendezőség e sorokban mond hálás köszönetet.

— **Hetivásár.** Az állatjárvány miatt elrendelt zárlat megszüntetése utáni keddi első hetivásárunk nagyon látogatott volt; a vidékiek mindennemű árukkal tömegesen siettek a központi piacra. Buza is meglehetősen volt behozva, azonban a múlt évi szűk termés daczára a legszebb is csak 2 frton kelt; a szép törökbuza 1 frt 20 kr., zab 90 kr., a pityóka — melynek jobb fajtája 50—60 kr. volt eddig — a spekulánsok által Munkács vidékéről bevásárolt négy vasuti kocsi-rakomány érkezett, ezzel piacunk el volt árasztva úgy, hogy ára 40 krra szállott. Sőt e nagy száma-szükségben több apró szekeren nem remélt mennyiségben hozatott be széna, s így annak is ára sokat esett.

— **Jótekonyczélú műkedvelői előadás.** Szamosujvárt, f. év április hó 7-én a városi színteremben, a szamosujvári szent Ferencz rendűek templomának kijavítása céljára előadatik „A kompánisták“, vigjáték 1 felvonásban és „Sziget a szárazon“ eredeti vigjáték 1 felvonásban. Az előadást tánczvigalom fogja követni.

— **Az „Országos dijnok-segélyegyesület“** Morzsányi Sándor elnöklete alatt f. évi március 23-án tartotta meg rendes évi közgyűlését, melyen tizenkét fontos ügy tárgyalatott le s egyhangulag emeltetett határozattá. Ezek között az egyik, mely Magyarország összes dijnokai helyzetének rendezése s erkölcsi jövőjének törvényhozás útján leendő biztosítása érdekében az elnök által kibocsátott „Emlékirat“ ra vonatkozik, keltett nagy hatást. Ezután megejtetett a tisztújítás.

— **A téli évadban a körünkben mulatott** Miklósi Gyula színtársulatának egy több oldalú és műveltségű tagjának, Miskolczi Henriknek „A humbug hazájából“ című művére vettünk előfizetési ívet. Lapunk e mai számában hozott tárcaczikket, mint mutatóvány, könnyű előadása, érdekfeszítő menete és csattanós befejezése elég indokul szolgál arra, hogy a tengeren túlról szerzett megfigyeléseit tartalmazó művét a közönség pártolásába vegye, melyre példányonként 1 frttal előfizetéseket szerkesztőségünk is elfogad.

— **Kinek kell egy öt esztendő, ép, egészséges, szép gyermek?** Fiu. Apja. anyja meghalt. Ötödmagával maradt. Vagyona semmi. A gyermek magyar. Derék, becsületes család Isten nevében bármely pillanatban elviheti. Többi testvérei el vannak helyezve. Tudakozódhatni az Emke főtitkárnál, Kolozsvárt.

— **Beküldetett.** Fehér selyemkelméket 60 krtól 11 frt 45 krig méterenkint, sima és mintázott (körülbelül 150 különböző minőségben) — szétküld ruha vagy darabonként, vám- és portómentesen G. Henneberg gyári-raktára (cs. és kir. udv. szállított) Zürich. Minták azonnal. Egy levél portója 10 kr.

— **Apró hírek.** A kormányválság eldőlte után a törvényhozás nemsokára pihenőre tért. A húsvéti ünnepek következtében e hó 22-ike óta

április 15-ikéig szünet van. — **Gr. Szapáry** miniszterelnöknél, mint belügyminiszternél, a főispánok is tisztelegtek, s egyszersmind rendelkezésére bocsátották állásukat. A miniszterelnök szíves szavakban szólította fel őket az adminisztráció további vezetésére. — **Mint a kormányhoz közel álló lapok írják,** a belügyi államtitkárság nem hamar fog betöltetni. **Monarchiánk berlini nagykövétéről,** gr. Széchenyi Imréről már régebben emlegették, hogy vissza akar lépni. Most azonban, hogy Bismarck lemondott, gr. Széchenyi megújította óhaját, hogy nyugalmába vonulhasson. — **Vilmos császár** azt az óhaját fejezte ki, hogy a Ferencz József uralkodóval az őszre tervezett találkozás előbb tartassék meg. A császár e kívánságának oka a Bismarck lemondása folytán keletkezett újabb helyzetben rejlik. — **Az angol trónörökös** néhány nap óta Berlinben időz. Angliában a látogatást fontos eseménynek tartják.

HIVATALOS RÉSZ.

Szolnok-Dobokavármegye főispánjától.

Sz. 308—1890. eln.

2—2

Pályázati felhívás.

A kormányzatom alá helyezett Szolnok-Dobokavármegye központi irodájában egy 400 frt évi fizetés, 100 frt lakbérrel javadalmazott és nyugdíjgényenyl összekötött irnoki állás jövén elhalálozás folytán üresedésbe, ezen állásra ezennél pályázatot nyitok.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 1. és 19. §-ának megfelelően okmányolt, életkorukat és erkölcsi magaviseletüket is kitüntető bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérésüket én hozzám f. évi április hó 1-éig nyujtsák be.

Deesen, 1890. évi március 4-én.

Id. br. Bornemisza Károly,
főispán.

Szolnok-Dobokavármegye főispánjától.

Sz. 359—1890. eln.

2—2

Pályázati felhívás.

Szolnok-Dobokavármegyében a szamosujvári járási főszolgabírói irnoki állás üresedésbe jövén, erre ezennél pályázatot nyitok.

Felhivatnak mindazok, kik ezen évi 400 frt fizetés és 70 frt lakbérrel javadalmazott irnoki állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 19. §-a értelmében felszerelt, életkorukat és erkölcsi magaviseletüket is kitüntető bizonyítványokkal ellátott pályázati folyamodványaikat én hozzám folyó évi április 10-éig nyujtsák be.

Deesen, 1890. március 13-án.

Id. br. Bornemissza Károly, s. k.
főispán.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
KOVÁCS SAMU.

Hirdetések.

170. szám.

(91)1—1

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. kereskedelemügyi miniszterium az 1890. évi március hó 12-én kelt 5274. számú rendeletével a kolozsvár-bukovinai államút 85—86. km. szakaszán lévő 125. számú hid pallózatának helyreállítását 2205 frt 01 kr. összeg erejéig engedélyezte,

A fentemlített munkát foganatosításának biztosítása céljából az 1890. évi április hó 21-ik napjának d. e. 11 órájára a szolnok-dobokamegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fennebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat, melyekben a költségvetési árakhoz viszonyított és %-ban kiteendő árengedés %-o emelés irandó, a kitűzött nap 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni; megjegyezve, hogy a vállalkozó által az ár-

lejtés után a bánatpénz a vállalati összeg 10%-ára egészítendő ki.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Deésen, 1890. márczius 25.

Szolnok-dobokavármegyei
m. kir. államépítészeti hivatal.

160. szám.

(92)1—1

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. kereskedelemügyi miniszterium az 1890. évi márczius hó 14-én kelt 6521. számú rendeletével a kolozsvár-bukovinai államút 81. km. szakaszán lévő 111. számú hid helyreállítását 4169 frt 17 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatósításának biztosítása céljából az 1890. év április hó 21-ik napjának d. 11 órájára a szolnok-dobokamegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat, melyekben a költségvetési árakhoz viszonyított és %-ben kiteendő árendedés v. emelés irandó, kitűzött nap d. e. 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni; megjegyezve, hogy a vállalkozó által az árlejtés után a bánatpénz a vállalati összeg 10%-ra egészítendő ki.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Deésen, 1890. márczius hó 20-án.

Szolnok-dobokavármegyei
m. kir. államépítészeti hivatal.

Szolnok-Dobokavármegye közig. bizottsága.
575—1890. **Hirdetmény.** (89)2—3

A szamosvölgyi vasút deés-zilahy vonalának építési céljaira Szakatura község határában szükséges és a kisajátítási tervben és összeírásban megjelölt területekre nézve kereskedelemügyi m. kir. miniszter ő Nagyméltósága a folyó évi márczius 9-én 14,129. szám alatt, az 1881. évi XLI. t.-cz. 33. §-a alapján a törvényes kisajátítást rendelve el, ez ügyben Szarvadi Pál kir. tanácsos alispán elnökelete alatt kiküldött bizottság által megtartandó helyszíni tárgyalás határnapjául 1890. április hó 17-ik napjának délelőtti 10 órájára Nagy-Ilondán a főszolgabírói irodában tüzetik ki.

Erről az érdekelt kolozsvári nemzeti színházi igazgatóság azon megjegyzéssel értesítettik, hogy a kisajátítási terv és összeírás a tárgyalást megelőzőleg 15 napig Szakatura község előljáróságánál közszemlére lesz kitéve; egyuttal megjegyeztetik, hogy a bizottság a kisajátítási terv felett akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekelt fél nem jelen meg.

Szolnok-Dobokavármegye közig. bizottsága nevében

Deésen, 1890. márczius hó 20-án.

Id. br. Bornemisza Károly,
főispán.

Sz. 349—1890.

(95)1—1

Arverezési hirdetmény.

Alólirott községi előljáróság által ezenel közírré tétetik, miszerint a községi képviselőtestületnek folyó évi február hó 22-én tartott gyűlésének 8. jkvi számú határozata alapján a községet megillető vadászati-jog folyó évi április 20-án délután 3 órakor Bethlen község házána 6 egymásután következő évekre a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe ki fog adatni. Ugyanez alkalommal bérbe adatnak a község tulajdonát képező kaszáló rétek is. A vadászati jog haszonbérének kikiáltási ára 10 frt, a vásártéri rétnak 30 frt, az eklézsia rétnak 5 frt, tavulizi rétnak 1 frt.

A részletes árverezési feltételek a községi irodán bármikor megtekinthetők.

Bethlen, 1890. márczius 22-én.

Rácz László, Tóth Márton,
kötjegyző. községi bíró.

Sz. 884—1890.

(90)2—2

Pályázati hirdetmény.

A keményei körjegyzői állás, mely 400 frt évi fizetés, 60 frt lakbér, 43 frt utiátaléy és 60 frt irodaátalány javadalmazással van összekötve, megürülván, arra pályázatot nyitok.

Felhivom pályázni kívánókat, miszerint az 1883-ik évi I-ső t.-cz. 6-ik §-a értelmében felszerelt pályázati folyamodványait folyó év április 2-áig adják bé.

A választás napját a pályázati folyamodványok beérkezte után fogom kitűzni.

Deés, 1890. márczius hó 17-én.

Vékony Ferencz, főszolgabíró.

Sz. 327—1890.

(78)3—3

Hirdetmény.

Alparét község képviselőtestületének 2—1889. közgyűlési jegyzőkönyvi határozata alapján, mely határozat Szolnok-Dobokavármegye közigazgatási bizottsága által hozott határozattal is jóváhagyást nyert, az Alparét községén keresztül folyó patakon tervezett hidépítése 1297 frt 17 kr. erejéig engedélyeztetett.

A fenti munkálat foganatósításának biztosítása céljából az 1890. évi április hó 2-ik napjának délelőtti 9 órájára Alparét község házána 1 tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett község előljáróságához annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki mivelet és részletes feltételek Erdő-Oláh-Vásárhelyt a körjegyzői irodában a hivatalos órákban megtekinthetők.

A község előljáróságától.

Alparéton, 1890. márczius 10-én.

Széll Károly, Hersch Fried,
körjegyző. közs. bíró.

Sz. 350—1890.

(93)1—1

Arverési hirdetmény.

Alólirott községi előljáróság által ezenel közírré tétetik, miszerint Alsó-Oroszfalu község képviselő-testületének folyó évi február hó 22-én 5. jkvi szám alatt hozott határozata alapján a községet illető vadászati joga f. évi április 24-ikétől kezdődő hat egymásután következő évekre a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Az árverezés f. évi április hó 15-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni Alsó-Oroszfalu község házána 1.

Az árverezési feltételek a bethleni körjegyzői irodán bármikor megtekinthetők.

Alsó-Oroszfalu, 1890. márcz. 22.

Rácz László, Beudeán Flórián,
körjegyző. községi bíró.

Mindennemű butor-berendezések elvállaltatnak.

GÁBRE JÁNOS
épület- és butor-asztalos
ELSŐ DESI BUTORRAKTÁRA.
Deésen, ev. ref. templom körfal 1-ső szám.

Ajánlja a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe megnagyobbított s a kor követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

butorraktárát,
melyben a legszolidabb árakon kaphatók mindennemű **butorok, szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezések** a leggyorsabb és legfinomabbig.

Minden nagyságn diófa- és aranykeretű tükrök.
Olajnyomatu képek és képkeret-lécek.
Hajlított-, nád- és amerikai faületű székek.

A kárpitozott butorok
saját üzletében egy szakképzett kárpitos vezetése mellett, a legnagyobb szoliditással készülnek, állíttatnak elő.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

„Szoliditás” ez jelszavam.
Teljes tisztelettel
Gábre János.
épület- és butorasztalos.

Teljes temetések elvállaltatnak.

40. b. v. szám. 1890.

(94)1—1

Arverési hirdetmény.

Alólirott az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közírré teszi, hogy a magyar-láposi kir. járásbírósnak 257—1890. pol. sz. végzése által Troplovits Márton nagybányai lakos végrehajtónak Lichmann Anna kápolnok-monostori végrehajtást szenvedett elleni 400 frt tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságilag lefoglalt és 441 frt 27 kr-ra becsült 1—70. tételszámgig álló különféle bolti árucikkekből tárgyak nyilvános árverésen eladnak.

Mely árverésnek a helyszínen, Kápolnok-Monostor községében, Hirsch Márkus lakásán leendő eszközzésére határidőül 1890. évi április 9-ik és 10-ik napjainak d. e. 11 órája tüzetik ki, hol is fentti tárgyak nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett el fognak adatni, szükség esetében az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében becsáron alól is.

Kelt M.-Lapason, 1890. márczius hó 21-én.

Papp János, kir. b. végrehajtó.

MAGVAK.

Brugovitz és Rehák
(EZELŐTT KISS JÁNOS)
vas., fűszer- és magkereskedés Deésen.

Ajánlják egészen friss
here-, fü-, répa-, konyhakerti- és virágmagvaikat;
továbbá
gazdasági cizkkekkel
u. m.: vasekék, ekereszek, ásók, lapátok, kerti szemző ollók
és fűrészek, kaczkrok stb.
dúsan felszerelt raktárukat. (96)1—*

Nyomatott Demeter és Kiss gyorsajtóján Deésen.